

Early Journal Content on JSTOR, Free to Anyone in the World

This article is one of nearly 500,000 scholarly works digitized and made freely available to everyone in the world by JSTOR.

Known as the Early Journal Content, this set of works include research articles, news, letters, and other writings published in more than 200 of the oldest leading academic journals. The works date from the mid-seventeenth to the early twentieth centuries.

We encourage people to read and share the Early Journal Content openly and to tell others that this resource exists. People may post this content online or redistribute in any way for non-commercial purposes.

Read more about Early Journal Content at <http://about.jstor.org/participate-jstor/individuals/early-journal-content>.

JSTOR is a digital library of academic journals, books, and primary source objects. JSTOR helps people discover, use, and build upon a wide range of content through a powerful research and teaching platform, and preserves this content for future generations. JSTOR is part of ITHAKA, a not-for-profit organization that also includes Ithaka S+R and Portico. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

K O M P E N D I U M.

OVER DE AFDEELING MANNA.

1°. Inrigting van het inlandsch Bestuur.

De verdeeling der hoofden bestaat in Pangerangs, Kalipas.

a. Pemangkoes, Pembarabs, Depatties, Sabendars en Dato's.

De Pangerans hebben in hunne respective Margos het hoogste gezag.

De Pamangkos volgen in rang op den Pangeran.

De Pembarabs „ „ „ „ Pamangkos.

De Depatties „ „ „ „ Pembarabs.

Alle deze rangen zij erfelijk. Datos zijn op de passars zelfstandige hoofden en zijn erfelijk.

De Sabendars worden door de Pangeran, Pamangkoe en Pembarabs gekozen en zijn belast alle hunne orders betrekkelijk den dienst na te gaan en orders rond te brengen.

De anak boeas zijn verplicht de billijke orders hunner hoofden na te komen en hun van zaken, de inlandsche huishouding betreffende, kennis te geven.

b. Verplichting der ingezetenen jegens hunne Hoofden ook met betrekking tot hunne dienstbaarheid.

De ingezetenen zijn verplicht hunne hoofden kennis te geven van aantegane huwelijken, geboorte, sterfgevallen, koop en verkoop van buffels, bij hen gepleegde diefstal, van aankomst van vreemdelingen, het slagten van buffels of geiten, heimelijke ongeregeldheden, van hun vertrek naar elders; zijlieden zijn tot geene andere dienstbaarheid verplicht, als hulp in het opzetten der Pangerangswoningen zonder levering van materialen.

c. Het door hen op te brengen contingent in Padie, enz.

In dato 1 November 1842 is door den Gezaghebber, met onderlinge overeenkomst der Hoofden, bepaald dat de ingezetenen onder hun ressort van iedere Ladang of sawa op eens ten voordeele hunner respectieve Hoofden betaalt 15 koelaks padie, behalve dit niets anders. Deze padie wordt verdeeld in 15 deelen, als: $\frac{5}{15}$ Pangerang, $\frac{3}{15}$ Pemangkoe, $\frac{4}{15}$ Pembarab, $\frac{2}{15}$ Proatin, $\frac{1}{15}$ Sabendar. Te Kedoerang en Padang Goetjie wordt geen contingent in padie of anderzints geleverd.

d. De voordeelen der Hoofden (asil) ook met betrekking tot de handelsartikelen, door de ingezetenen uit de bosschen als anderzints verkregen en de verdeeling onderling.

De voordeelen (asil) der Hoofden bestaan uit de boeten, welke door hen zelve of voor den Raad der Hoofden opgelegd 5 pCt. van besliste zaken, het vangen van wilde buffels, en de procenten der peper. Van de handelsartikelen, door de ingezetenen uit de bosschen verkregen, genieten de Hoofden alleen van den koper f 0.60 per picol van witte dammer en van gom-elastiek (karit), van de verdeeling der boete, die is in 6 deelen, $\frac{2}{6}$ voor de Pangerang, $\frac{1}{6}$ Pemangkoe, $\frac{2}{6}$ Pembarab, $\frac{1}{12}$ Depatti of Proatin, $\frac{1}{12}$ Sabendar.

De procenten der peper in 10 deelen: $\frac{4}{10}$ voor den Pangerang, $\frac{2}{10}$ voor den Pemangko, $\frac{2}{10}$ voor den Pembarab, $\frac{1}{10}$ voor den Depattie of Proatin, $\frac{1}{10}$ voor den Sabendar. Er mogen door de Hoofden geen boeten boven f 25.— opgelegd worden; zij zijn in alle geval verplicht daarvan kennis aan den Gezaghebber te geven tot verificatie.

2°. Instellingen bij, en de gevolgen des huwelijks ook met betrekking tot den bruidschat.

a. Djoedjoer Agoeng.

1°. Is f 120.— Vóór het huwelijk moet betaald worden f 40.— en blijven de f 80.— als talie koelo als band tusschen den man en de vrouw en hare familie, welke door den man, wanneer hij van de vrouw verlangt te scheiden zonder wettige reden, door hem moet voldaan worden, en kan zonder scheiding door

de familie der vrouw geen aanspraak meer op de *f* 80.— talie gemaakt worden.

Wanneer de vrouw zonder wettige reden haren man wil verlaten, is alle aanspraak op de *f* 80.— talie koelo voor haar en hare familie verloren. Indien er kinderen zijn, worden zij voor zoo ver mogelijk verdeeld; zoo er een paar of slechts een kind is, blijft het, zoo lang als dat kind niet tot jaren gekomen is, bij de moeder en kan bij later gezindheid bij de moeder blijven of bij den vader gaan.

2°. Voor eene weduwe als boven *f* 20.— en *f* 80.— als talie koelo als boven; de eerste kinderen van de weduwe blijven bij haar.

3°. Wanneer de ouders van een meisje met de ouders van een zoon zijn overeengekomen hunne kinderen in het huwelijk te doen treden, en de bepaalde bruidschat van den jongeling of deszelfs ouders ontvangen is, en daarna zonder billijke reden door de laatsten geweigerd wordt het huwelijk te voltrekken, is de bruidschat voor hem verloren, dat is *f* 40.—. Wanneer van de zijde van het meisje zonder billijke reden geweigerd wordt het huwelijk te voltrekken, is zij of hare ouders verplicht de *f* 40.— aan den man terug te betalen en verbeurt zij bovendien eene boete van *f* 20.—, waarvan *f* 10.— aan de kalipa's en *f* 10.— aan den man, die reeds de djoedjoer betaald had, betaald moet worden.

Bijaldien het huwelijk doorgaat en in alles betrekkelijk die zaak is overeengekomen, moet zulks binnen 3 maanden tijds voltrokken worden.

Bij overlijden van den man blijft zijne nalatenschap aan zijne ouders of familie en moeten de schulden van den man door deszelfs ouders of familie betaald worden. Indien de broeder van den overleden man de weduwe tot deszelfs echtgenoot (adat Mëngangaoe) wil nemen, is hij zonder andere onkosten daartoe gerechtigd en is de stiefvader verplicht voor de kinderen te zorgen.

Bij een ander aan te gaan huwelijk der vrouw buiten de familie van haar eersten man, moet zij de helft der djoedjoer aan de

ouders of familie terug betalen en wordt, bij later overlijden van den tweeden man, de verdeeling geschikt onder onderling goedvinden of voor den Raad der Hoofden. De verdeeling onder de kinderen blijft als boven.

b. Djoedjoer Tenga.

Als boven.

c. Djoedjoer Ketjil ataoe Kebanjakan.

Niet in gebruik.

d. Adat orang ambil anak (semando ambil anak).

Wanneer een huwelijk aangegaan wordt volgens adat ambil anak, is de man verplicht in de doessoen van de vrouw te wonen.

De man betaalt geen bruidschat, doch wanneer hij zonder wettige reden van zijne vrouw scheiden wil, moet hij de adat koelo ad *f* 120.— aan de vrouw of hare familie betalen; de kinderen, uit dat huwelijk verkregen, blijven bij de moeder; gelden, goederen, enz. blijven aan de vrouw, en de man heeft daar geen regt meer op.

Wanneer de vrouw zonder wettige reden wil scheiden, zal de man tot geene betaling kunnen gedwongen worden, en volgen de kinderen den vader of moeder naar goedvinden als bij de adat koelo.

Wanneer de man en de vrouw, beiden overeenkomen om naar eene andere doessoen te verhuizen, zullen de ouders of familie der vrouw dit niet mogen beletten, doch zijn de echtelingen verplicht *f* 40.— aan de ouders der vrouw of familie te betalen en kunnen in alle geval de ouders of familie der vrouw hen niet noodzaken de doessoen der ouders te verlaten.

Het is niet geoorloofd, noch de familie der vrouw, noch die der man, het huwelijk te verbreken, noch een stamhouder of kind uit het huwelijk te eischen of daarvoor van de echtelingen geld te vorderen, noch eenige aanspraak te maken op gelden of goederen, door de echtelingen verkregen.

Wanneer de man schulden maakt, of zich schuldig maakt aan misdaad, is de familie der vrouw of zij zelve niet aansprakelijk en is de man alleen verantwoordelijk.

e. Semando bĕradat.

De man betaalt *f* 20,— tot *f* 40.— in eens, welke hij verliest bij scheiding van zijnentwege en kunnen zij lieden gaan wonen waar zij verkiezen; bijaldien de man van zijne vrouw scheidt, heeft hij geen regt meer op de door hen betaalde *f* 40.— of *f* 20.—; de schulden worden bij de scheiding verdeeld $\frac{1}{2}$ voor de vrouw, $\frac{1}{2}$ voor den man; de goederen en gelden, door de vrouw in het huwelijk medegebragt, blijven haar eigendom, even zoo ook die van den man. De verkregen goederen, gelden, enz. tijdens het huwelijk worden te gelijk verdeeld, de kinderen even zoo; en bijaldien die tot jaren gekomen zijn, gaan zij bij den vader of moeder.

Semando baliek Djoerij.

Zie *d.* dit is hier hetzelfde.

3o. Wetten en straffen in zaken van misdrijf, als moord.

Voor moord wordt de bangoen (bloedgeld) aan de familie der ouders betaald en is volgens de adat.....*f* 190.88

Voor het hoofd der doessoen van den moordenaar dindo „ 28.—

Voor den Raad der Hoofden kappa Lantang....., 28.—

Totaal aan geld.....*f* 246.88

Bovendien moet de moordenaar tot een verzoeningsmaal geven, een groote of volwassen buffel, vijftig koelaks rijst en alle ingredienten, welke daartoe benoodigd zijn.

Deze zaak wordt beslist voor den Raad der Hoofden, waarvan de Kontroleur of Gezaghebber President is. Aan den moordenaar wordt na gelang der omstandigheden van 15 tot 30 dagen tijd gegeven tot de totale voldoening en bij gebreke van dien volgens Gouvernementswetten gestraft.

b. Verwonding.

Voor verwonding wordt de schuldige gestraft met smartegeld (pampas) van *f* 2.— tot en met *f* 50.—; voor den vermoorde boete van *f* 2.— tpm. *f* 28.— welke aan de hoofden komt. Bij onmagte van betaling wordt de schuldige volgens Gouvernementswetten gestraft.

Bij zware verwonding wordt de helft der bangoen (zie moord) betaald zonder verzoeningsmaal.

c. Diefstal, ook veediefstal.

Voor diefstal enz. wordt de schuldige gestraft met de betaling der dubbele waarde en boete van het gestolene, met of zonder inbraak, waarvoor van 7 tot 14 dagen tijd wordt gegeven tot betaling; bij onmagte van dien wordt de schuldige, welke in arrest blijft, volgens Gouvernementswetten gestraft door den Raad der hoofden.

Voor veediefstal.

Voor een buffel of koebeest *f* 48.—, voor een geit, bok of schaap *f* 12.—, altijd de dubbele waarde als boven.

d. Roof.

Wordt volgens Gouvernementswetten gestraft.

e. Aanranding en afzetting op den publieken weg door een persoon of wel in gewapende benden. Zie roof.

f. Brandstichting. Zie roof.

g. 1°. Overspel (pandjangan) van een gehuwd man met een gehuwde vrouw.

Wordt de schuldige man en de vrouw beboet met de helft der bangoen of *f* 95.44, welke som de schuldigen, ieder de helft, moeten betalen; bij onmagte van betaling worden zij lieden volgens Gouvernementswetten gestraft.

2°. Van een ongehuwd man met een weduwe of meisje.

Wanneer het bewezen is, dat de man een weduwe of meisje bevrucht heeft, moet de man *f* 14.— en de weduwe of meisje *f* 14.— betalen en zijn zij verplicht onmiddelijk in het huwelijk te treden; wanneer de man of vrouw weigert te huwen, moet door degen, die zulks weigert, *f* 56 betaald worden.

Wanneer de man ontkent, moet hij zulks met een plegtigen eed bevestigen en wordt daarna de weduwe of meisje beboet met het totaal of *f* 56.— (gawé boentoe), die door haar betaald moeten worden.

h. Verkrachting

wordt volgens Gouvernementswetten gestraft.

i. De hoegroothheid der boeten in elke zaak van misdrijf en de verdeeling.

1o. Voor moord. Zie moord *a.*

De boeten worden verdeeld, als *f* 190.88 aan de familie van den vermoorde, *f* 28.— boete aan den kalipa of Hoofd van den moordenaar, waarvan $\frac{2}{6}$ aan den Pangeran, $\frac{1}{6}$ den Pemangkoe, $\frac{2}{6}$ den Pembarab, $\frac{1}{12}$ Proatin, $\frac{1}{12}$ Sabandaar de kalippa Iantan *f* 28.— aan de Hoofden van den Raad, waarvoor de moordenaar terecht staat, wordt gelijkelijk verdeeld alleen aan de Pangerangs in dien Raad.

2o. Voor verwonding

zijn de boeten van *f* 2.— tpm. *f* 50.—, welke de gewonde ontvangt en van *f* 2.— tpm. *f* 28.— voor de Hoofden, welke verdeeld wordt even als bij moord.

3o. Voor diefstal, ook veediefstal.

Het betalen der dubbele waarde van het gestolene en de boete tot en met *f* 28.— voor de Hoofden zijner margo, die even als bij moord verdeeld worden.

4o. Aanranding en afzetting op den publieken weg door een persoon of wel in gewapende benden gepleegd. Zie roof.

5o. Brandstichting. Idem.

6o. Pandjangan.

De boeten zijn aan de Hoofden in de Margo van de schuldigen, even als de verdeeling bij de boeten en moord.

k. Hoegroothheid der proceskosten in civiele zaken en de verdeeling

is 5 pCt. voor de Hoofden, welke de zaak beslissen, en wordt verdeeld even de boeten bij moord; bijaldien de zaak voor den Raad der Hoofden beslist wordt, worden de proceskosten gelijkelijk onder de kalipa's verdeeld.

l. De hoegroothheid in de aandeelen der gevangen wordende wilde karbouwen. (Karbouw djalang).

Voor de Margo Anak Goemeij (Pino) in 15 deelen, $\frac{3}{15}$ aan den Pangerang, $\frac{6}{15}$ twee Pemangkoes, $\frac{6}{15}$ drie Pembarabs.

Margo Tandjoeng Raija (Pino) in 2 deelen voor Tandjoeng

Raija, $\frac{1}{2}$ den Pangerang, $\frac{1}{2}$ de Pemangkoe Radja Kalipa en van Tepi Aijer Pino en anderen voor den Pangerang alleen.

Margo Doeaijoe (Manna) in 5 deelen $\frac{4}{5}$ aan den Pangerang, $\frac{1}{5}$ aan vier Pembarabs; de twee hebben eene Padangan, Padang Sara en Padang Jarangla voor hen alleen.

Margo Gedong Agong (Manna) in vier deelen, $\frac{3}{4}$ voor den Pangerang, $\frac{1}{4}$ voor 4 Pembarabs.

Margo Loeboe Sirie (Benkenang) in 4 deelen als boven.

Margo doessoen Tenga (Benkenang) in 4 deelen $\frac{3}{4}$ voor den Pangerang, $\frac{1}{4}$ voor Radja Melio, andere padangans zijn alleen voor den Pangerang.

Margo Sombeij Besaar (Padang Goetjie) is alleen aan de Pangerangs overgelaten en helpen zij de Pemangkoes en Pembarabs, met de gift eener karbouw bij hunne of hunner kinderen huwelijks-gelegenheid.

Margo Moela (Padang Goetjie) als boven.

Margo Penjalang als boven.

